

مقایسه عملکرد ارقام برنج در کشت مستقیم و نشانی

The yield comparison of rice varieties in direct seeding and transplanting method

سید جلیل نوربخشیان^۱

چکیده

این بررسی به منظور مقایسه عملکرد و سایر ویژگی های ارقام برنج در شرایط کشت مستقیم و نشاء کاری در دشر جوقان واقع در استان چهارمحال و بختیاری در سال ۱۳۷۵ اجرا گردید. ارقام مورد بررسی شامل لاین های ۴، ۳۰ و ۶۵ منتخب از توده های محلی برنج استان، رقم 241RCTN90 و رقم گرده محلی جوقان بودند. آزمایش به صورت فاکتوریل با پنج رقم و دو روش کشت مستقیم و نشاء کاری در قالب بلوک های کامل تصادفی با سه تکرار اجرا گردید. زمان کاشت نشاء همزمان با کشت مستقیم ارقام ذکر شده بود. برداشت نیز هم زمان با برداشت برنج در منطقه صورت گرفت و صفات مورد نظر نیز بررسی شدند. نتایج حاصل بیانگر آن بود که هیچ کدام از ارقام مورد بررسی در شرایط کشت مستقیم نسبت به گرده محلی جوقان عملکرد بیشتری تولید نکردند و حتی دوره رشد این ارقام با توجه بر محدودیت فصل رشد از نظر درجه حرارت اتمام نرسید. مقایسه عملکرد در شرایط کشت نشاء و مستقیم نشان داد که عملکرد بیشتری از کشت نشاء ارقام مورد بررسی نسبت به کشت مستقیم حاصل گردید و لاین ۶۵ با ۵۶۰۰ کیلوگرم در هکتار در شرایط نشاء کاری بیشترین عملکرد را تولید نمود. سایر اجزاء و صفات ارقام در کشت مستقیم نیز نسبت به کشت نشاء کاهش معنی داری را داشتند.

واژه های کلیدی: برنج، عملکرد، کشت مستقیم و کشت نشانی.

مقدمه

از ریزش اولین بارندگی صورت می گیرد و پس از آن بذر در سطح مزرعه پخش می گردد یا توسط دستگاه در عمق ۲/۵ تا ۷ سانتیمتری خاک روی ردیف های ۲۰ تا ۲۵ سانتیمتری کاشته می شود. سبز شدن و استقرار گیاه در این روش متکی به بارندگی و مقدار آن می باشد. این روش از کاشت (کشت مستقیم در شرایط بدون آبیاری) بیشتر در کشورهای آسیائی انجام می پذیرد. در امریکا نیز کشت برنج به صورت مستقیم می باشد. در این کشور به دو روش عمده کشت مستقیم برنج انجام می شود (Westcot et al., 1989). در شیوه اول (Dry seeding = Drill seeding) ابتدا تهیه زمین صورت

کشت برنج در دنیا در شرایط آبیاری و بدون آبیاری صورت می گیرد که بر اساس گزارش هاگ (Huck, 1982) سطح زیر کشت برنج در شرایط آبیاری و بدون آبیاری (متکی به بارندگی) در دنیا تقریباً یکسان می باشد. روش کاشت برنج به طریق مستقیم و نشاء کاری در دنیا انجام می شود (Chatterjee and Mait, 1979). در روش مستقیم، بذر مستقیماً در سطح مزرعه پخش می گردد. این روش از کاشت بیشتر در شرایط بدون آبیاری (متکی به بارندگی) انجام می شود. معمولاً تهیه زمین قبل از فصل بارندگی انجام می شود و تسطیح آن بعد

تاریخ دریافت: ۱۳۷۹/۲/۴

۱- مرکز تحقیقات کشاورزی چهارمحال و بختیاری - شهرکرد